

tuális jellegű. A klubok, bajnokság, szurkolótábor, komolyság, pénz, becsvágy és a küzdelem nevetéses, vagyis a fényes látvány túl nagy a lényeghez viszonyítva.”

Szombathy futballogramja továbblépés azon a vonalon, amit Antonioni *Nagyítás* című filmjének tenisz-jelene- te, Handke *A kapus félelme tizen- egyesnél* és Thibaudeau *Futballmeccs* című regénye jelöl. Foucault így ír

Thibaudeau regényéről: „a riporterek hangja révén önmagából kiemelt lab- dajáték egy hang-parkban, egy han- gos tükörben találkozik sok más vissz- hangzó beszédrezzlettel”.

A futballogram is egy ilyen „önma- gából kiemelt labdajáték”, önmagából kiemelt játék — játék. De éppen ezért a játék, a sport, a sportrendezvények egy új szociográfiájának akár első lé- pése is lehetne.

TOLNAI Ottó

F O L Y Ó I R A T

Ú J F O L Y Ó I R A T O K

Nem hinném, hogy a két eseménynek köze lehet egymáshoz, de a véletlen úgy hozta, hogy a televízió fennállásának pontosan 50. évfordulóján jelent meg nálunk az első, főként televíziós és részben rádiós problémákkal foglalkozó folyó- irat — a belgrádi Rádió-televízió *RTV-Elmélet és Gyakorlat (RTV-Teorija i praksa)* c. kiadvány. Úgy tűnik, jogos a bevezető keserű hangú megállapítása, miszerint eddig mifelénk sem a rádió, sem a televízió nem gondozta eléggé az önmagáról szóló szakirodalmat. Mert valóban, nálunk szinte probléma elhelyezni a tömegkommunikáció gondjaival, feladataival törődő írást, minthogy ezt a terü- letet senki sem tartja sajátjának, s csak helytel-közzel szorítanak helyet ilyen írásoknak a belgrádi *Kultura* című folyóiratban, valamint a *Politika*, a *Vjesnik*, a *Delo* és a *Magyar Szó* kulturális mellékleteiben. Más napilapok például, ha nem is szorítják ki mellékleteikből az ilyen jellegű publikációkat, megírásukat sem ösztönzik.

Új folyóiratunk publikálási lehetőséget nyújt „a gyakorlat tapasztalatainak leszűrésében és elméleti szintézisének kialakításában azok számára, akik minden- nap kutatják a rádiós és televíziós közlés új formáit és módszereit”. Természe- tesen, a publikálás pusztá tényének lehetősége így önmagában még nem jelen- tene sokat; hogy a folyóirat elérje valódi célját, elsősorban olvasókra van szük- sége, mert hisz az előszó hangoztatta célkitűzések a folyóirat értelmét, létjogo- sultságát a rádióhallgatás és tévénézés kultúrájának magasabb szintre emelésében látja.

Az első szám tapasztalatai alapján inkább ismeretterjesztő, mintsem tudomá- nyos jellegűnek tűnik az *RTV-Elmélet és Gyakorlat*. Általános, a rádióval és televízióval kapcsolatos kérdések kaptak benne helyet, de még kevés a tömeg- kommunikáció tárgyköréből való alapos felkészültséggel készült tanulmány. Az első számban azok az írások, interjúk vonják magukra a figyelmet, amelyeket, a jugoszláv rádiós-tévé gyakorlat és tapasztalat alapján, a hazai szerzők írtak. A túlságosan egyoldalúan francia nyelvterületen megjelent írásokra támaszkodó anyag közül kevés tartalmaz valóban új, a felfedezés erejével ható írást, viszont

annál több a tömegkommunikációs kutatások közismert eredményeit csupán ismételtető értekezés. Jó viszont, hogy a publikáció helyet adott számos informatív jellegű kisebb közlésnek, és a jelek szerint — akárcsak számos hasonló jellegű külföldi folyóirat — jelentős teret kapott és nyilván kap majd a jövőben is a folyóiratszemle, amely rövid tudósításokban számol be számos érdekességről.

Az első szám elméleti írásai mellett rádió- és televíziótörténeti írásokat olvashatunk Milan Merčun rádió-diffuz hálózatunk legnépesebb családjáról, a lokális rádiók jelentőségéről ír, amelyek mind nagyobb szerepet kapnak tömegkommunikációs rendszerünkben. 1960-ban az ország területén még csak 12, tavaly pedig már 187 ilyen egykilowattos vagy ennél gyengébb rádióleadónk volt, és több milliós hallgatóközönségnek ez volt legfőbb tömegkommunikációs eszköze. A rádiós tanulmányok közül feltétlen figyelmet érdemel Milutin Milenković újságíró beszámolója a rádió szerepéről a közel-keleti háborúban. Milenković tudósítóként tartózkodott a hadszíntéren, s alkalma volt tapasztalni, milyen fontos szerepet tölt be a rádió a modern hadviselésben.

A televízióról írt tanulmányok közül René Berger, a makro-, mezo- és mikro-televízió fogalmát magyarázza, a magyarországi Egerben megtartott nemzetközi szemináriumon elhangzottakból pedig Kenneth Fondrynak az iskolatelevízió módszertani és pedagógiai kérdéseket boncolgató cikke vonja magára a figyelmet. Két rövid értekezés témája a film és a televízió sokat emlegetett viszonyáról szól. Egy interjú is helyet kapott az első számban. A folyóirat munkatársa Aleksandar Djordjevićtel, az utóbbi évek legnépszerűbb tévé-sorozat-adásának, a Feláldozottaknak rendezőjével beszélgetett.

Egyelőre inkább csak tapogatózó, mintsem szilárd koncepciójú folyóirattal gazdagodtunk, de e kiadvány távlatokat nyit rádiós és televíziós szakirodalmunknak.

A belgrádi RTV folyóirattal egyidőben *Stih* címmel Zágrábban is új folyóirat indult, méghozzá egy kimondottan költészeti kérdésekkel foglalkozó. Az új folyóirat távlati koncepciójáról határozottan aligha lehet bármit is állítani, mert program, bevezető, elő- vagy utószó helyett a szerkesztőség egy Krleža-verset közöl, s ezt nyilvánítja a folyóirat programjává. Íme a vers:

A VERSBŐL

A versből vadállat bőg és tűzhányó szája
ontja a dörgedelmet Héphaisztosz lakából,
és sokszor sír a szó, és holt napot gyászol,
s a kép, amit szó, finom csipkefátyol.

A versből kín dobol, a versben seb lángol,
a vers veszett ebként mar magába.
Ez mind csúf csuklás, beteg láz, mindhiába,
te bolond! tudatlan! báva!

(ACS Károly fordítása)

Az első számról csak annyit: anyaga igen változatos, közül hazai klasszikus és kortárs költőket, megszólaltatja a több száz évvel ezelőtti kínai költőket ugyanúgy, mint Mao Cetungot, és számos költő kötetéről hoz méltatást.

BORDÁS Győző

RÉGI FOLYÓIRAT — ÚJ KÖNTÖSBEN

Problemi — Literatura, Ljubljana, jun—jul. 1975. (številka 6—7)

Az irodalmi folyóirat csak akkor tud maradéktalanul eleget tenni rendelkezésének, ha lépést tart az irodalmi élet fejlődésével, ha figyelemmel kíséri annak mindennapjait — nemcsak nemzeti, hanem nemzetközi viszonylatban is —, ha foglalkozik az irodalom elméleti és gyakorlati kérdéseivel és közli az ezzel kapcsolatos vitákat, észrevételeket, véleményeket. Az irodalmi folyóirat legyen mindig aktuális, a maga nemében sokrétű, tájékoztassa olvasótáborát mindenről időben. Líra, próza, dráma, esszé, tanulmány és kritika egyaránt helyet követel benne, hogy egyáltalán átfogó kép alakuljon ki napjaink irodalmi életéről.

A *Problemi — Razprave* nevű szlovén irodalmi folyóirat szerkesztőgárdája, szem előtt tartva az említett alapvető követelményeket, felülvizsgálta eddigi tevékenységét, és néhány komoly hiányosságot állapított meg: nem kísérték kellő figyelemmel, sem megfelelő tempóban, a szlovén irodalmi élet fejlődését és e fejlődési folyamat során kialakult minőségi változásokat; a meglehetősen egyszemélyes témaválasztás pedig nem elégítette ki az olvasók érdeklődési körét. Új szerkesztőséget alakítottak, új koncepciót dolgoztak ki, és átszervezték a folyóiratot. Ennek eredményeként jelent meg az 1975-ös június—júliusi összevont szám (6—7),

Problemi — Literatura címmel, mely minőségileg is, mennyiségileg is újat és jobbat nyújt az olvasóknak.

A Poezija in proza rovatban mai szlovén írók és költők munkáiból kapunk ízelítőt. A dráma műfaját, Dramatika cím alatt, Andrej Brvar hangjátéka (*Glanc na golši*) és Pavle Lužan: *Bumerang* című, négyrészes vígjátéka képviseli. Mindkét szerző műve nyílt, fesztelen hangnemben, egyszerű, közvetlen nyelven a ma emberéről szól.

A Kritika rovat Braco Rotar írásának második részét közli (O nekem pojmovanju vrednost II). A szerző a művészeteken, elsősorban az irodalmon belül kialakított érték és értékrendszer fogalmáról ír, revízió alá veszi a témáról kialakított tudományos nézeteket. Kiindulópontjait Claude Lévi-Strauss és Jurij M. Lotman munkái képezik, de szintetikus jellegű, alapos tanulmányában hivatkozik Saussure-re, Jakobsonra, és V. Milić álláspontjára. (V. Milić: *Sociološki metod*, Beograd, 1965.)

A *Problemi — Literatura* zárófejezetében (Esejistika) a legnyilvánvalóbb a folyóirat gazdagodása. Fokozott figyelmet érdemlő, érdekes, olvasmányos, ugyanakkor tudományos szinten mozgó tanulmányok és elmélkedések sorából állt össze.

Samo Simčič a görög dráma világába vezet bennünket Ojdip, sfgina in Dioniz címen. Szophoklész drámatrilógiájának első két részét, az Oidipusz királyt és az Oidipusz Kolonoszbanant elemzi tüzetesebben, mind formai, mind tartalmi szempontból. Vizsgálódásának középpontjában Oidipusz, Téba királya áll, vele kapcsolatban azonban a